

Zenés könyvtári gyűjteményünk a streaming szolgáltatások korában

Virág Barnabás

Katona József Könyvtár, Kecskemét (Magyarország)

virag.barnabas@kjm.k.hu

Absztrakt

„Hallgat még valaki CD-t?” Az előadás célja, Zenei gyűjteményünk működésének bemutatása a kölcsönzésekhez, könyvtárlátogatásokhoz, online zenei tartalmainkhoz, zenei programokhoz és foglalkozásokhoz kapcsolódó minőségi és mennyiségi adatok segítségével. Zenei gyűjteményünk alapvetően értékőrző funkciót tölt be, amely a helyi zenei élet dokumentumainak feldolgozásához, megőrzéséhez, látványos formában történő bemutatásához kapcsolódik. A digitalizált dokumentumok, különféle adatbázisok, tudástárak alapján összeállított virtuális kiállítások jó eszközei a tudás rendszerezésének. Ezekkel a tartalmakkal a könyvtári programok (pl. előadások, foglalkozások, versenyek) során is megismerkedhetnek az emberek. A három pillér – tudásrendszerezés, értékmegőrzés és közösségépítés – mellett a Zenei gyűjtemény egy olyan hely, ahová az emberek visszatérnek, hogy kedvenc magazinjuk olvasása közben, kényelmes fotelben zenét hallgathassanak. Összességében a folyamatosan változó világ miatt innovatív megközelítéseket kell alkalmaznunk, proaktívan kell reagálnunk, és alkalmazkodnunk kell a változásokhoz (erre példa Kreatív stúdióink).

Kulcsszavak: zenei gyűjtemény, tudásrendszerezés, értékmegőrzés, közösségépítés

Bevezetés

„Járnak még az emberek könyvtárba?” „Olvasnak az emberek?” „Hallgat még egyáltalán ma valaki CD-t?” Nap, mint nap megkapjuk ezeket a kérdéseket. Azok számára, akik könyvtárba járnak, olvasnak és CD-t hallgatnak, a válasz egyértelmű. A társadalom jelentős része azonban egyáltalán nincs tisztában azzal, milyen lehetőségeket kínál ma a 21. század könyvtára. A laikusok a könyvtárost még mindig a kontyos, pult mögött olvasgató, csendre utasító nénival azonosítják, aki azonban jobban megismeri hivatásunk mélységeit, látja annak összetettségét. Mi, a kecskeméti Katona József Könyvtárban rendre megkapjuk, milyen jó, hogy ilyen sok színvonalas programot szervezünk.

A következőkben bemutatom a Katona József Könyvtár zenei szolgáltatásait, felvillantva azokat a lehetőségeket, amikkel egy közkönyvtár zenei gyűjteménye korunkban is a társadalom hasznára tud működni. Ehhez persze nem szabad kizárólag a könyvtári állományban gondolkodni, a könyvtárra ismeretközvetítő, információszolgáltató és közösségi-szociális kohéziót erősítő térként is kell tekinteni. Az otthon és a munkahely mellett a könyvtár, mint harmadik hely, meghatározóvá válhat az emberek életében.

A hanghordozók fejlődéstörténete és a fogyasztási szokások átalakulása

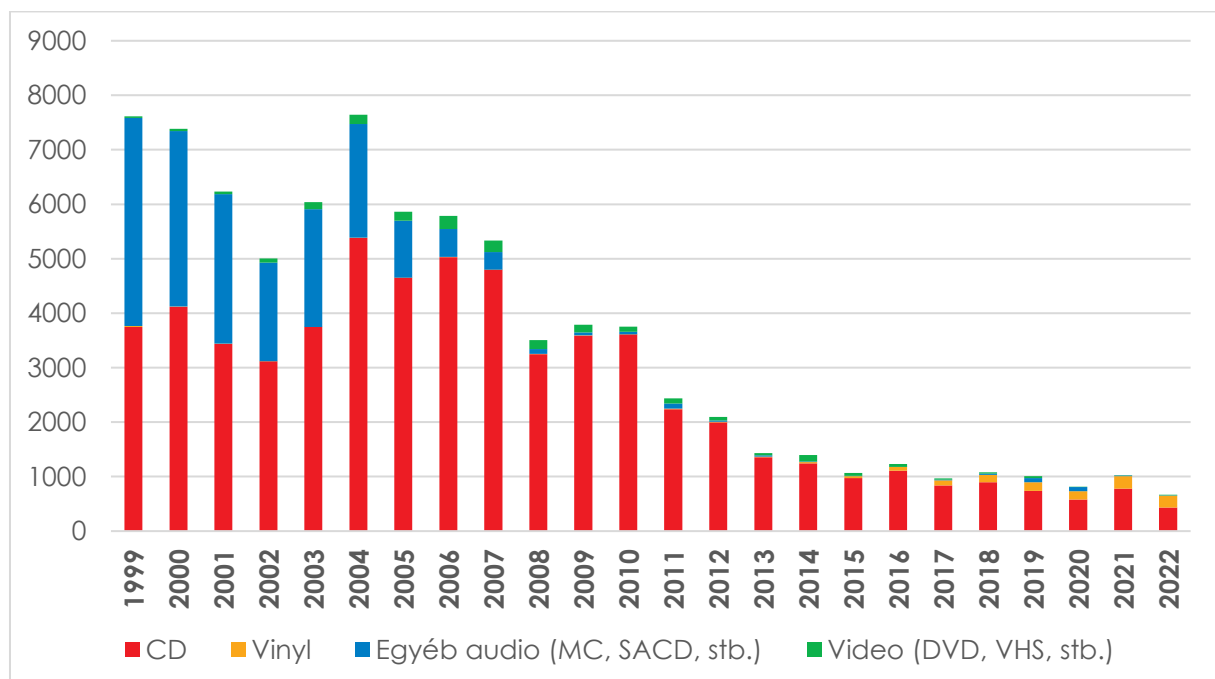
Az első hangrögzítőt, a fonográfot, Thomas Alva Edison alkotta meg 1877-ben. Ez a szerkezet egy körbeforgó hengerre, lágy ónfóliára rögzítette a hangot tölcser és tű segítségével. Egy évtizeddel később Emile Berliner találta fel a gramofont, ami már koronglapra dolgozott, 1904-től pedig már mindkét oldalára mentettek hangot. Majd' harminc évet kellett várni arra, hogy a 4-5 perces hanglemezenkénti hossz a fordulatszám változtatásával 20 percre növekedjen. Ennek a kikísérletezése a magyar származású Goldmark Péter Károlyhoz köthető. 1948-ben került kereskedelmi forgalomba a nagylemez (25 és 30 cm) és mellette a kislemez (17,5 cm), 1958-ban pedig elkezdődött a sztereó lemezek gyártása. A német AEG vállalat 1935-ben mutatta be az első magnetofont. Az eljárás során acetát szalagra vörös vasoxid port vittek fel, amit elektromos hullámok segítségével mágneseztek, majd annak jeleit csöves erősítővel erősítették fel. A Philips 1963-ban jelentette meg a kompakt magnókazettát, ami legnagyobb népszerűségét a '80-as évek elején élte. 1979-ben a Sony az első walkmannel, a Philips az első

lézeres letapogatású compact disc-kel, a CD-vel került a figyelem középpontjába. Az első CD lemezen az Abba Visitors című albuma jelent meg. A CD paramétereit az határozta meg, hogy egy lemezen kiadható legyen Beethoven 9. szimfóniája.

„A globális trendekkel összhangban a magyarországi zenepiac az 1990-es évek végén érte el expanziója csúcsát, azóta viszont folyamatosan szűkül.” (Lakatos, 2005) Az évtized elején uralkodó műsoros kazettát az évtized végére felváltotta a CD (először 2000-ben adtak el több CD-t, mint kazettát), aminek a piaci részesedése 8%-ról 55%-ra emelkedett. Az 1990-es évek eleji félmillió bakelit eladás a 2000-es évek közepére néhány ezerre csökkent.

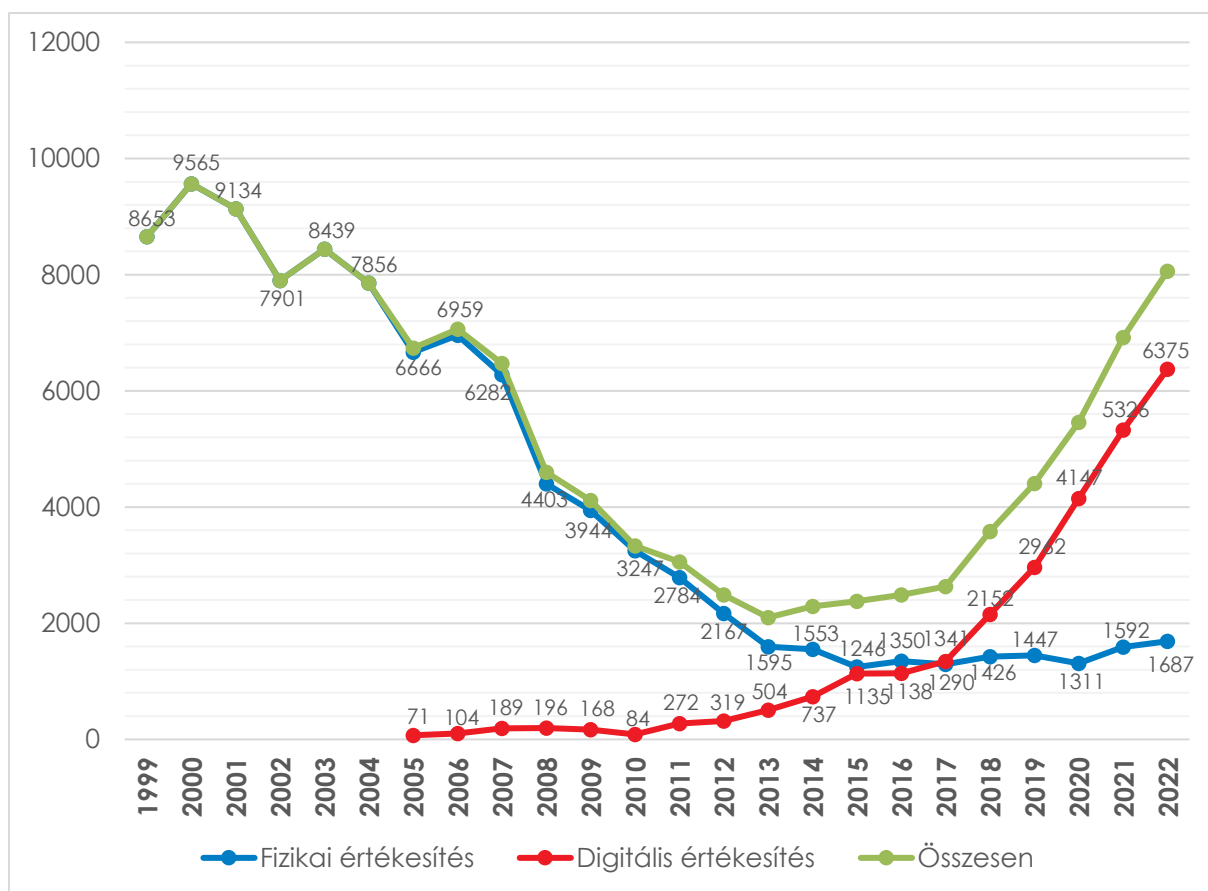
A zeneipar viszonyait vizsgáló, 2005-ben publikált kutatás rávilágított arra a meglepő tényre, hogy Magyarországon a CD-k és kazetták másolása nem szorította vissza a műsoros hanghordozók keresletét. „Az a fogyasztói szegmens, amelyik manapság (a szerk. a 2000-es évek elején!) a piac nagy részét el-tartja, nemcsak hogy továbbra is több hanghordozót vásárol, mint amennyi másolatot készít, hanem még nagyobb ütemben is növeli (műsoros) hanghordozó-fogyasztását, mint amennyivel több másolatot készít.” (Uo.)

Az internet megjelenésével elérkezett az illegális zeneletöltések korszaka, amit a streaming szolgáltatások mérsékeltek és mozdítottak a legális zenehallgatás irányába. A 2003-tól működő Apple iTunes 30 másodperces előzetes után a számok megvásárlásának lehetőségét kínálta. A francia Deezer 2007-ben, a svéd fejlesztésű Spotify 2008 októberében, a norvég Tidal 2014-ben, az Apple Music és a YouTube Music 2015-ben indult – utóbbi 2020-ban felváltotta a Google Play Zenét. 2022-ben a zenei értékesítés 79%-a streaming szolgáltatásból jött, és csupán 21% fizikai album-eladásból.

1. ábra Hanghordozók értékesítése Magyarországon típus szerint 1999-2022 (Forrás: MAHASZ)

A diagram a fizikai hanghordozók iránti kereslet Magyarországon jelentkező csökkenését mutatja, ami szinkronban van a forgalom könyvtárakban tapasztalható redukciójával. Látható, hogy a 2004-es év volt a csúcs, azóta pedig folyamatos csökkenés figyelhető meg. A 2022-es adatokat nézve a 11 336 db eladott DVD és VHS már láthatatlan, ugyanakkor látványos a Vinyl erősödése: 431 412 db CD-t és több mint feleannyi, 218 849 db Vinylt értékesítettek (értékében az arány megfordul: Vinyl: 972 millió Ft, CD: 640 millió Ft). Az adatok forrása: MAHASZ (Magyar Hangfelvétel-kiadók Szövetsége Közös Jogkezelő Egyesület, URL: https://www.mahasz.hu/piaci_adatok).

2. ábra Fizikai és digitális értékesítés Magyarországon 1999-2022 (Forrás: MAHASZ)

Az elmúlt bő húsz év adatai alapján míg a fizikai hanghordozók értékesítése csökken (az utóbbi közel tíz évben már nagyjából stagnál), addig a digitális értékesítés exponenciálisan növekszik. 2022-ben streaming felületen keresztül 6 281 millió Ft értékben értékesítettek zenei tartalmakat, a fizikai albumok eladásából származó bevétel pedig 1 626 millió Ft volt.

Az audiovizuális tartalomfogyasztásban hasonló változások figyelhetők meg. A Nielsen Közönségmérés (Nielsen Media Research), a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesülete (MEME) és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2023-ban publikált kutatási eredményei (URL: <https://www.me-meinfo.hu/kutatasi-eredmenyek/panelkutas-2023>) rávilágítanak arra, hogy a tévés előfizetéssel rendelkezők aránya az elmúlt öt évben gyakorlatilag stagnált (96-98%), ugyanakkor jelentősen nőtt a Smart TV-vel rendelkezők aránya: 47%-ról 71%-ra. „A 18-59 éves internettel rendelkezők fele használ internetet a tévé képernyőjén keresztül, továbbá 30%-uk szokott nézni videótartalmat okostévé applikáción keresztül, melyek harmadánál ez csaknem mindennapos tevékenység. Ily módon ez bizonyult a legelterjedtebb alternatív képernyőhasználatnak, mely a jelek szerint sokkal inkább kiegészíti, mintsem helyettesíti a hagyományos értelemben vett tévé nézést.” (Uo.) A streaming-szolgáltatások közül a Netflix a legnépszerűbb (2022: 44%, 2023: 47%), második helyen az HBO Max áll (2022: 26%, 2023: 31%), a dobogó harmadik helyét pedig a Disney+ foglalja el (2022: 12%, 2023: 22%). A videómegosztó oldalak népszerűségi sorát a Youtube vezeti, míg a második helyen lévő TikTok egyelőre alig fele annyi személyt ér el (18-59 év között!).

A streaming szolgáltatások hosszútávon feltehetően legyőzik hagyományos terjesztési módot és a DVD kölcsönzők halálához fog vezetni, mivel „nem képes olyan pluszt kínálni a néző számára, melyet OTT-ben (a szerk. over-the-top = streaming szolgáltatások) ne lehetne replikálni. Gyakran a linearitás kényelme merül fel a multicast-típusú tartalomszolgáltatás mellett, azonban azt se felejtjük el, hogy a passzív fogyasztás kényelme az OTT esetében is biztosított: egyrészt az online nézhető csatornák, másrészt az automatikus lejátszási funkció bekapcsolása által.” (Dóbbé and Rózsás, 2017: 2)

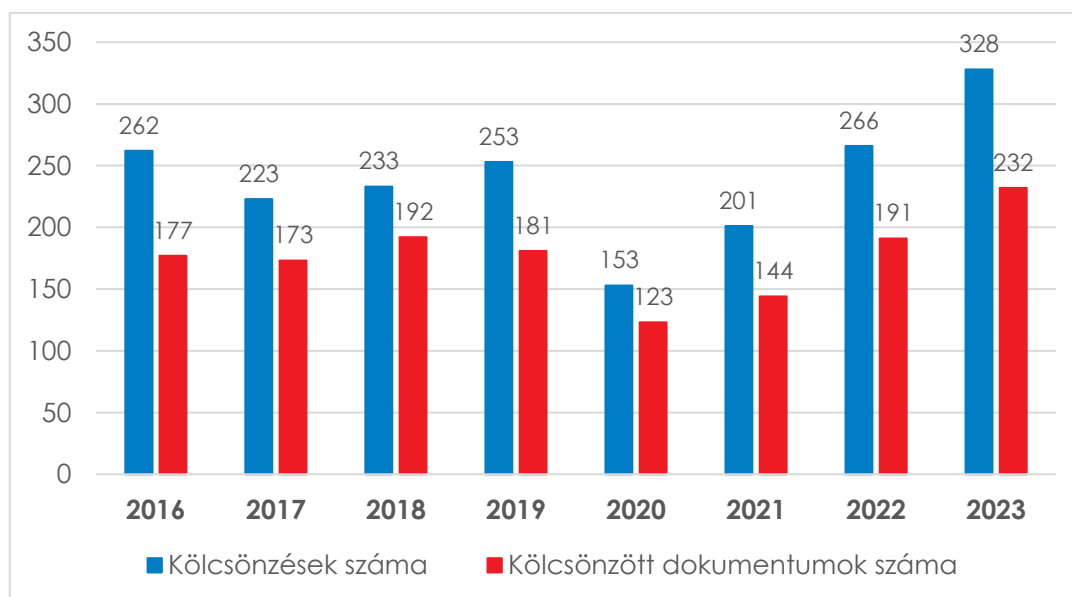
A zenei gyűjtemény története

A Katona József Könyvtárban az első hanglemezek megvásárlása 1973-ban, a tervezett zenei részleg gyűjtőköri szabályzatának elkészítése '74-ben történt. Elkezdődött az alapművek beszerzése és cédu-lakatalógus készítése. A Széchenyivárosi Fiókkönyvtár megnyitását követően, ott, a fiókkönyvtárban 1983-ban az olvasók számára is hozzáférhetővé vált a Zenei gyűjtemény. 1985-ben a vakok-és gyen-génlátók számára Hangoskönyvtár kialakítása kezdődött. A központi könyvtár új épülete 1996. augusz-tus 15-én nyitotta meg kapuit új, önálló zenei gyűjteménnyel (7000 hanglemezzel, 14700 hangkazettá-
val, 880 CD lemezzel, különböző feldolgozottsági szinten). Ekkor három zenei könyvtárossal és egy ze-nei technikussal működött a szolgáltatás, ma két fő látja el a feladatokat. 2008-ban a hangoskönyvek CD-n történő szolgáltatása, 2011-ben pedig DVD-filmek kölcsönzése indult el.

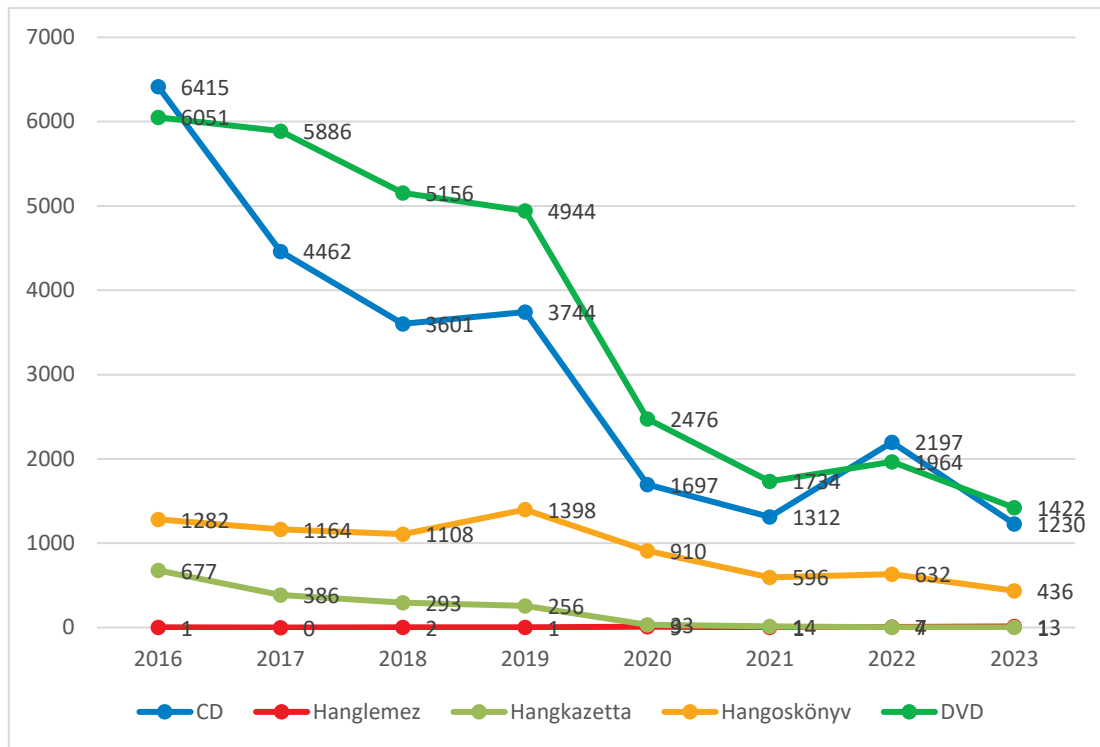

1. kép A Zenei gyűjtemény belső tere (Fotó: Banczik Róbert)

Korábban a Zenei gyűjteményben – a zenei folyóiratok, kották, CD-k és DVD-k mellett – csupán helyben használható könyvek voltak, a kölcsönözhető szakkönyvek a Kölcsönözhető gyűjteményben kerültek elhelyezésre. A helyben használat csökkenése miatt 2022-ben egyesítettük a két állományt és minden zenei könyvet kölcsönözhető státuszra állítottunk.

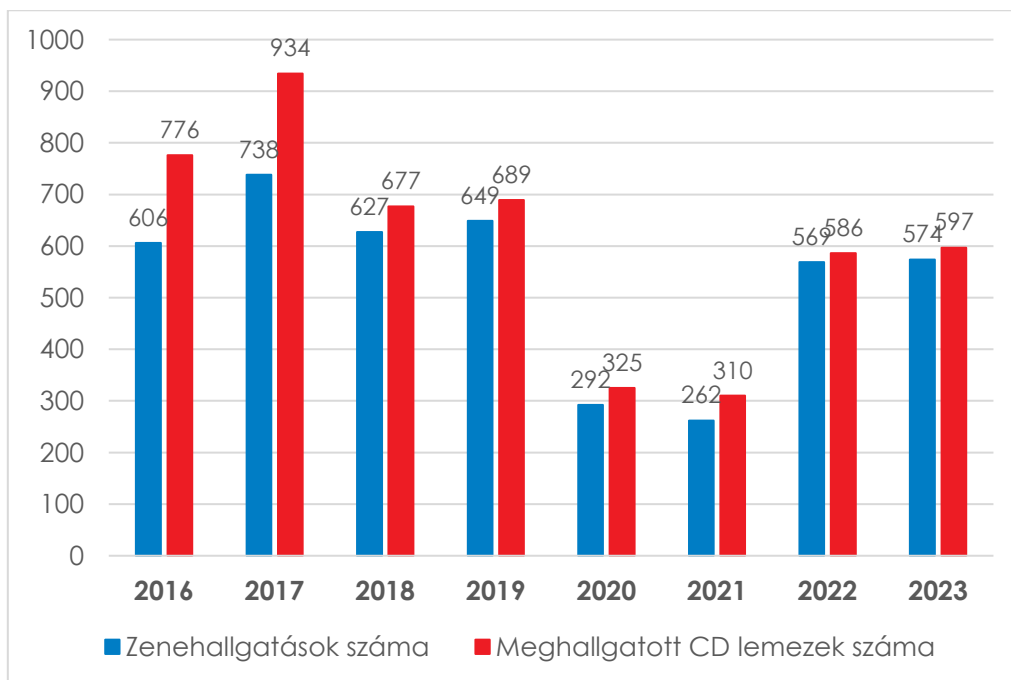
3. ábra Zenei könyvek kölcsönzési adatai (2016-2023)

4. ábra Kölcsönzött zenei dokumentumok száma (2016-2023)

A zenei dokumentumok (CD-k, DVD-k) kölcsönzési adatait mutató diagram jól tükrözi az emberek zene- és filmfogyasztási szokásainak változását, ugyanakkor leolvasható a Covid-járvány miatti erőteljes, 50%-os csökkenés is 2020-ban. Jó látni, hogy az élet kezd visszatérni a megszokott kerékvágásba: kissé mértékű emelkedés tapasztalható ezen a területen.

A raktárban sok régi bakelit lemezünk van még, mivel azonban ezek nem szabad polcon találhatóak, csupán elvéve kölcsönöznek belőlük. Az elmúlt évben újra elkezdtünk Vinyl lemezeket vásárolni, még hozzá friss megjelenéseket, hiszen azt tapasztaljuk, amit az értékesítési adatokban is láttunk: reneszánszát éli a lemezhallgatás. Bízunk benne, hogy egy jól kialakított, nem túl nagy, de értékes Vinyl állomány a szabad polcon növeli a Zenei gyűjtemény dokumentumforgalmát.

5. ábra A helyben történő zenehallgatás adatai (2016-2023)

2. kép Zenehallgatás a Zenei gyűjteményben (Fotó: Banczik Róbert)

Szintén megfigyelhető a járvány és az energiaválság kedvezőtlen hatása a helyben történő zenehallgatás adataiban: ezekben az években ugyanis hosszabb-rövidebb időszakokra jelentősen csökkent intézményünk nyitvatartása. Mindenesetre a helyben zenehallgatásnak van egy rendszeres használói köre: akik megtapasztalják a kényelmes fotelekben, folyóirat-olvasás közben történő zenehallgatás élményét, szívesen térnek vissza újra és újra.

Kreatív stúdió

2019. január 24-én került átadásra a könyvtár egyik – korábban dohányzó helyiségként használt – termében a Kreatív stúdió. A szolgáltatás elsődleges céljaként a médiaismeret elméleti és gyakorlati tanulását, multimédiás tartalmak (film, zene, műsor) készítésének megismertetését jelöltük meg.

3. kép Riport készítés rendhagyó médiaórán a Kreatív stúdióban 2019. január 24-én (Fotó: Banczik Róbert)

A könyvtárhasználók lehetőséget kaptak hang-és filmfelvétel készítésre, szerkesztésre, mentésre; okos tv használatára; hangszeres gyakorlásra (digitális zongora / saját hangszer); egyéni ismeretszerzésre és csoportos foglalkozásra.

4. kép Hangszeres gyakorlás a Kreatív stúdióban (Fotó: Fuchs Alfonz)

2022 őszétől VR SZEMÜVEG egyéni használatát is élvezhetik az olvasók, és itt tartják munkatársaink a ROBOTIKA foglalkozásokat. A robotika foglalkozások módszertani háttéréről munkatársam, Molnár Dániel a 2022-es, debreceni Bobcatsss konferencián részletesen beszámolt. Ezek az új technológiák sohasem öncélúan kerülnek alkalmazásra, hanem mindig edukációs szándékkal, gazdagítva a látogatók tudását, fejlesztve készségeiket és képességeiket.

5. kép Robotika foglalkozás (Fotó: Banczik Róbert)

A Zenei szolgáltatás a tini korosztály megszólítása érdekében 2017-ben elindította az ország első könyvtári rádióját, a BOOK FM-et. A koncepció lényege az volt, hogy összegyűjtsük a város különböző középiskolából a rádiózás, a média világa iránt érdeklődőket, készítsünk műsorokat, hogy azokat azután az egyes iskolák az iskolarádióikban leadhassák. Tehát: fiatalok készítsenek műsorokat fiataloknak! Készültek könyv-és filmajánlók, utazási ajánlók, de például interjú is Csík Jánossal és Müller Péter Sziámival, akik országos szinten ismert művészek.

A médiafogyasztás tekintetében – főleg a fiatalok körében – a rádiózás műfaját felváltotta a podcastek világa. 2022-ben a Book Fm-et a PROLOGUS PODCAST sorozatra cseréltük, melyben a könyvtárba érkező előadókat kérdezzük, ezzel is közelebb hozva olvasóinkhoz a vendégeket, ill. kutatási témájukat.

Mivel szerkesztést követően a könyvtári előadásokat is közzé tesszük Youtube csatornánkon, a podcastekkel egy plusz extra tartalmat kapnak online követőink. A podcastek a Spotify felületén is elérhetőek.

Az esélyteremtés jegyében könyvtárunk csatlakozott a LAPRÓL HANGRA projekthez is, melynek keretében könyvtárosok és könyvtárlátogatók aktuális folyóiratcikkeket olvasnak fel, a felvétel pedig az interneten keresztül zárt csoportban válik elérhetővé a látássérültek számára.

Kecskemét Kodály városa

Kodály Zoltán (1882-1967) zeneszerző, zenepedagógus, népzene kutató Kecskeméten született, és bár néhány hónap után a családjával elköltözött innen, 50. születésnapján a következőket mondta: *„Mint cseperedő diákot hozott vissza az atyám, hogy megmutassa szülővárosom. Amint az utcákat jártuk, atyám megállt egy ablak előtt és csak annyit mondott: »itt láttam meg édesanyádat«. Ha semmi egyéb, az az érzés, mely e pillanatban atyámat elfoghatta, kecskemétivé tesz engemet... Én most boldogabb vagyok, mint Dante volt. Dantét számkivetette Firenze, melyért pedig mindent áldozott, s engem szívébe fogadott Kecskemét, melyért pedig semmit se tehettem.”* (Heltai, 1967: 676) Élete során több alkalommal járt a városban: figyelemmel kísérte a nevelési elvein alapuló első ének-zene tagozatos iskola 1950-es elindulását, az első osztály fejlődését és részt vett ballagási ünnepségükön is. Mikor Kecskemét díszpolgárát arról kérdezték, mi a módszere lényege, ami után az egész világ érdeklődik, ő azt válaszolta, hogy az éneklés, a népdalok és a mozgó dó, tehát a relatív szolmizáció. (Kodály, 1974: 187) Kodály hangsúlyozta, hogy ezekben az iskolákban nem a művészképzés a cél, csupán arról van szó, hogy a teljes ember nevelésének elengedhetetlen feltétele a zenei nevelés. *„A hangszer a kevesek, kiváltságosak dolga. Az emberi hang a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis legszebb hangszer lehet csak általános, sokakra kiterjedő zenekultúra termő talaja.”* (Kodály, 1974: 117) Kodály Zoltán egész életművét meghatározta a magyar népzene újrafelfedezése, így természetes, hogy az éneklés tárgyakként elsősorban és elsődlegesen (de nem kizárólagosan) az ősi magyar paraszti kultúra dallamait jelölte meg a pentatóniától a hétfokúság felé haladva. A relatív szolmizációval, ami Kodály nyilatkozataiban mindig eszközként és nem célként szerepel, gyorsan elsajátítható a kottaolvasás, általa könnyen érhető el látványos eredmény. Kodály Zoltán olvasógyakorlatok és kórusművek sorát készítette el, hogy szisztematikusan segítse eljutni a diákokat az egyszerűbb példáktól az összetettebb, nehezebb feladatokig.

Adatbázisok, tudástárak

Kiemelt feladatunknak tekintjük Kodály Zoltán műveinek és a róla szóló irodalmak gyűjtését. A zenei könyvtárosok a 2010-es években kezdték el építeni a KODÁLY ZOLTÁN TUDÁSTÁRat (URL: <https://www.kjmk.hu/kodaly-zoltan-tudastar/>), ahol különböző virtuális kiállítások, szakcikkek és linkajánlók mellett egy nagyon komoly KODÁLY LEXIKON (URL: <https://www.kjmk.hu/kodaly-zoltan-lexikon/>) is készült. A lexikon szócikkein keresztül kerül bemutatásra a komponista élete és munkássága.

Kodály Zoltán tudástár

Home / Kodály Zoltán tudástár

Kodály Zoltán lexikon

Kodály Zoltán életútja képeslapokon

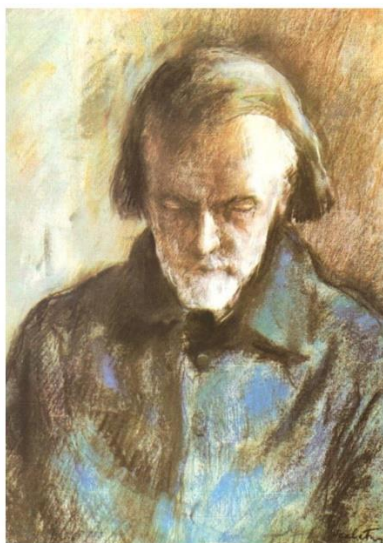
Kodály Zoltán életútja, összefoglaló – kérdésekkel

Kodály Zoltán népdalfeldolgozásainak hangfelvételei

Kodály Zoltán népdalfeldolgozásai – műelemzések

Kodály-koncepció

Háry Jánostól Czinka Pannáig

6. kép Kodály Zoltán tudástár a Katona József Könyvtár honlapján

Kiemelném a *Kodály-koncepciót* bemutató cikket, ami a *Parlando* c. szakfolyóiratban 2015-ben megjelent írásom (Virág, 2015).

A *Kodály Iskola Kecskeméten* (URL: <https://www.kjmk.hu/kodaly-iskola/>) szócikknel az első ének-zene tagozatos iskola története olvasható archív fényképekkel illusztrálva. A tudástár folyamatos fejlesztés alatt áll.

Kodály Zoltán mellett több más jelentős és kevésbé jelentős KECSKEMÉTI KÖTÖDÉSŰ ZENESZERZŐ (URL: <https://www.kjmk.hu/kecskemeti-kotodesu-zeneszerzok/>) volt: Bordeaux Géza, Dávid Gyula, Kacsóh Pongrác, Kékesi János, M. Bodon Pál, Moór Emánuel, Neumann Ferenc, Szent-Gály Gyula, Vásárhelyi Zoltán, Szerelemhegyi András, Zimay László. Az ő életüket is feldolgoztuk honlapunkon, természetesen a könyvtáros alaposságával, forrásmegjelölésekkel.

Kacsóh Pongrác születésének 150., halálának 100. évfordulója volt 2023-ban, így felújításra került a *János vitéz* c. daljáték (szöveg: Petőfi Sándor) szerzőjének emléktáblája és decemberben megemlékezést szerveztünk a tiszteletére.

M. Bodon Pál, aki Bartók Bélával együtt gyűjtött népzene, 1910-től fél évszázadon keresztül volt a városi zeneiskola igazgatója, amit később róla neveztek el.

Vásárhelyi Zoltán hegedűművész és kórusvezető neves karvezetők sorát nevelte ki. Kecskeméti működéséhez magyarországi ősbemutatók is kötődnek: Schütz: *Máté passiója* és *Karácsonyi oratóriuma*, Josquin Desprez: *Pange Lingua* c. miséje, Purcell: *Dido és Aeneasa*, valamint természetesen több Kodály kórusmű (*Öregek, Akik mindig elkésnek, Jézus és a kufárok, Molnár Anna*). 2018-ban, mikor a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar műsorra tűzte Vásárhelyi Zoltán *a-moll szimfóniáját*, együttműködés keretében digitalizáltuk a mű kéziratos partitúráját, segítve ezzel az együttes munkáját. 2023-ban Bősze Ádám zenei antikváriustól pedig egy eredeti Vásárhelyi Zoltán kéziratot, egy háromszólamú kórusművet kaptunk ajándékba.

A kecskeméti Városi Zeneiskola története

A kezdetektől 1950-ig

▪ Előzmények ▪ „Állítsunk zeneiskolát!” ▪ 1894/1895. tanév ▪ 1895/1896. tanév ▪ 1896/1897. tanév ▪ 1897/1898. tanév ▪ 1898/1899. tanév ▪ 1899/1900. tanév ▪ 1900/1901. tanév ▪ 1901/1902. tanév ▪ 1902/1903. tanév ▪ 1903/1904. tanév ▪ 1904/1905. tanév	▪ 1907/1908. tanév ▪ 1908/1909. tanév ▪ 1909/1910. tanév ▪ 1910/1911. tanév ▪ 1911/1912. tanév ▪ 1912/1913. tanév ▪ 1913/1914. tanév ▪ 1914/1915. tanév ▪ 1915/1916. tanév ▪ 1916/1917. tanév ▪ 1917/1918. tanév ▪ 1918/1919. tanév ▪ 1920/1921. tanév	▪ 1921/1922. tanév ▪ 1922/1923. tanév ▪ 1923/1924. tanév ▪ 1925/1926. tanév ▪ 1926/1927. tanév ▪ 1927/1928. tanév ▪ 1928/1929. tanév ▪ 1929/1930. tanév ▪ 1930/1931. tanév ▪ 1931/1932. tanév ▪ 1932/1933. tanév ▪ 1933/1934. tanév ▪ 1934/1935. tanév	▪ 1935/1936. tanév ▪ 1936/1937. tanév ▪ 1937/1938. tanév ▪ 1938/1939. tanév ▪ 1939/1940. tanév ▪ 1940/1941. tanév ▪ 1941/1942. tanév ▪ 1942/1943. tanév ▪ 1943/1944. tanév ▪ 1944/1945. tanév ▪ 1945/1946. tanév ▪ 1946/1947. tanév ▪ 1947/1948. tanév ▪ 1948/1949. tanév ▪ 1949/1950. tanév

A kecskeméti Városi Zeneiskola történetében voltak nagyon nehéz időszakok, túlélte például a két világháborút. Többször költözött az intézmény városon belül ide-oda, és sokszor bizonyult kevésnek a tantermek száma, nem beszélve a megfelelő hangversenyterem hiányáról. Előfordult, hogy fűtanyag hiányában rendkívüli szünetet kellett elrendelni, illetve a hideg termekben megbetegedett pedagógusok akár hetekre is betegszabadságra kerültek. A zeneiskolai értesítők tanúsága szerint gyakran küzdöttek tanárhánnyal is, amit felsőbb éves tanulók oktatói munkába történő bevonásával, óraadók alkalmazásával, valamint a tanárok óraszámának növelésével próbáltak orvosolni.

A nehéz körülmények ellenére, a tantestület mindig törekedett a minőségre, az oktatás színvonalának megőrzésére, fejlesztésére. Bizonyítja ezt a különböző vizsgahangversenyek, növendék-és tanári koncertek műsora, és a tanárok nyilvános működéséről szóló beszámolók.

Palotás József: A kecskeméti zeneiskola története 1894-től az államosításig, 1950-ig (1. rész)

7. kép A kecskeméti Városi Zeneiskola történetét tanévek szerint bemutató virtuális kiállítás a Digitális világunk portálon

A Digitális világunk c. projekt (URL: <https://digit.kjmk.hu/>) keretében dolgoztuk fel a KECSKEMÉTI ISKOLA-ÉS OKTATÁSTÖRTÉNET (URL: <https://digit.kjmk.hu/kecskemeti-iskola-es-oktatastortenet-2/>) legjelentősebb intézményeit, közöttük a 130 éves VÁROSI ZENEISKOLA (URL: <https://digit.kjmk.hu/varosi-zeneiskola/>) történetét. Digitalizáltuk az intézmény évkönyveit, a feldolgozott dokumentumokból pedig virtuális kiállítást készítettünk, ahol tanévek mentén foglaltuk össze az iskola életének legfontosabb eseményeit, történéseit. Az anyagot a 2022-ben elhunyt Palotás József két előadásának videofelvétele is színesíti, aki 30 éven keresztül az iskola igazgatója és haláláig a város zenei életének lelkes kutatója volt.

Kecskeméti koncertélet

Events > Kecskeméti koncertélet

Find Events
List Month Day

< > this month December 2023

hét	ked	szo	pén	szó	vas
27	28 19:00 Bohém Ragtime Band	1	2	3	
4	5 18:00 KÖTA Magyar kórusok napja	6 14:00 Kórusok délutánja	7	8	9
11	12 15:00-17:00 DIÓTÖRŐ	13 19:00-23:00 KIES, Nova Prospect	14	15	16

8. kép Kecskeméti koncertélet a Katona József Könyvtár honlapján

Hiánypótló kezdeményezésként indítottuk útjára néhány éve honlapunkon a KECSKEMÉTI KONCERTÉLET (URL: <https://www.kjmk.hu/esemenyek/category/koncertelet/>) oldalt, ahol műfajtól függetlenül igyekszünk feltüntetni Kecskemét valamennyi zenei eseményét.

A Magyar Zenetudományi Intézet regisztrálta a 200 000-ik magyar népdalt, amelyből 100 000 már nyomtatásban is megjelent (vö. A 80 milliós Németországban összesen 6000 népdalt gyűjtöttek össze.) 2020-ban, hazánk Trianoni szétdarabolásának 100. évfordulójára készítettük el a MAGYAR NÉPDALOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL c. látványos gyűjteményt (URL: <https://www.kjmk.hu/magyar-nepdalok/>). A virtuális felületen minden vármegyénél találunk egy-egy jellegzetes népdalt, adott esetben a tájegységhez tartozó táncok filmes illusztrációjával.

Legutóbbi projektünk keretében a helyi zenetörténész, DR. ITTZÉS MIHÁLY KECSKEMÉTI VONATKOZÁSÚ ZENEI ÍRÁSAIT (cikket, tanulmányokat, előadásokat) digitalizáltuk (URL: <https://digital.kjmk.hu/ittzes.aspx>). Ittész Mihály 1970-től 2018-ban bekövetkezett haláláig Kecskeméten élt és dolgozott, így írásai a helyi zenei élet és tágabb értelemben a helyi kulturális élet kordokumentumai. A közel félezer írást a zenetudós özvegye korrektúrázta, jegyzetekkel látta el, munkatársaink lektorálták, metaadatolták és adatbázisba rendezték, lehetővé téve a teljes szövegű kereshetőséget. A Digitális világunk teljes adatbázisában keresve Ittész Mihály írásai mellett találhatunk további, kapcsolódó dokumentumokat, pl. Tóth Sándor fotóját a Kodály Intézet megnyitására.

Zenei foglalkozások

A zenei gyűjtemény dokumentumállománya és a könyvtár honlapján elérhető imént említett adatbázisok, digitális tartalmak jól használhatók zenés könyvtári órák megtartásához. KODÁLY ZOLTÁN KÖNYVTÁROS SZEMMEL címmel több alkalommal tartottunk már forrásalapú rendhagyó órát táborozó gyermekeknek, vagy épp a város nyugdíjas közösségeinek. Különös élményt jelent azoknak a cikkeknek az olvasása, amik a zeneszerző kecskeméti látogatásairól adnak hírt.

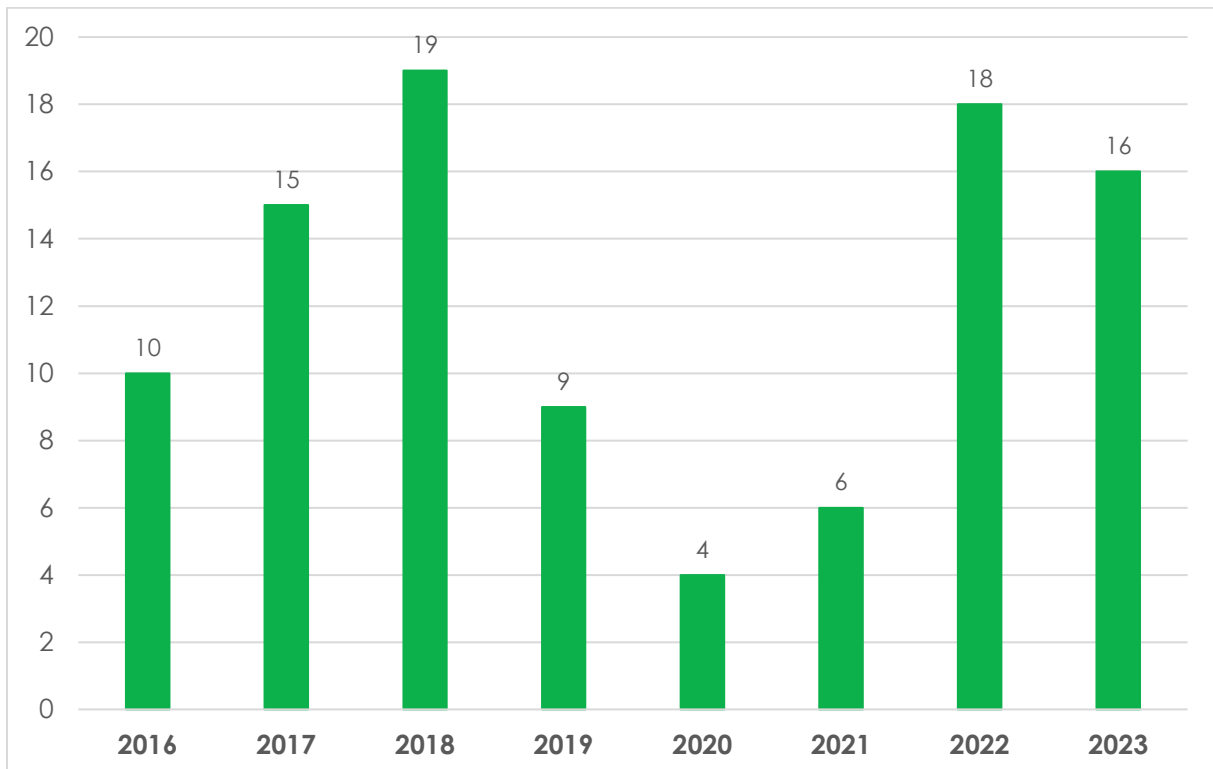
Néhány év óta hagyomány könyvtárunkban, hogy decemberben EURÓPAI NÉPEK KARÁCSONYA címmel gyermekfoglalkozásokat tartunk, ahol egy-egy európai nemzet (skandináv, brit, olasz, osztrák, francia,

spanyol) zenei világa – különös tekintettel karácsonyi dallamaira –, karácsonyi szokásai, ételei kerülnek bemutatásra. Ezeken a programokon a zenei könyvtáros egy megváltozott munkaképességű, vak munkatárssal dolgozik együtt, aki látásproblémája ellenére igyekszik a lehető legönállóbb módon élni életét. Nagyon szeret főzni, és úgy tud beszélni az ételekről, hogy az embernek meghozza a kedvét az adott finomsághoz.

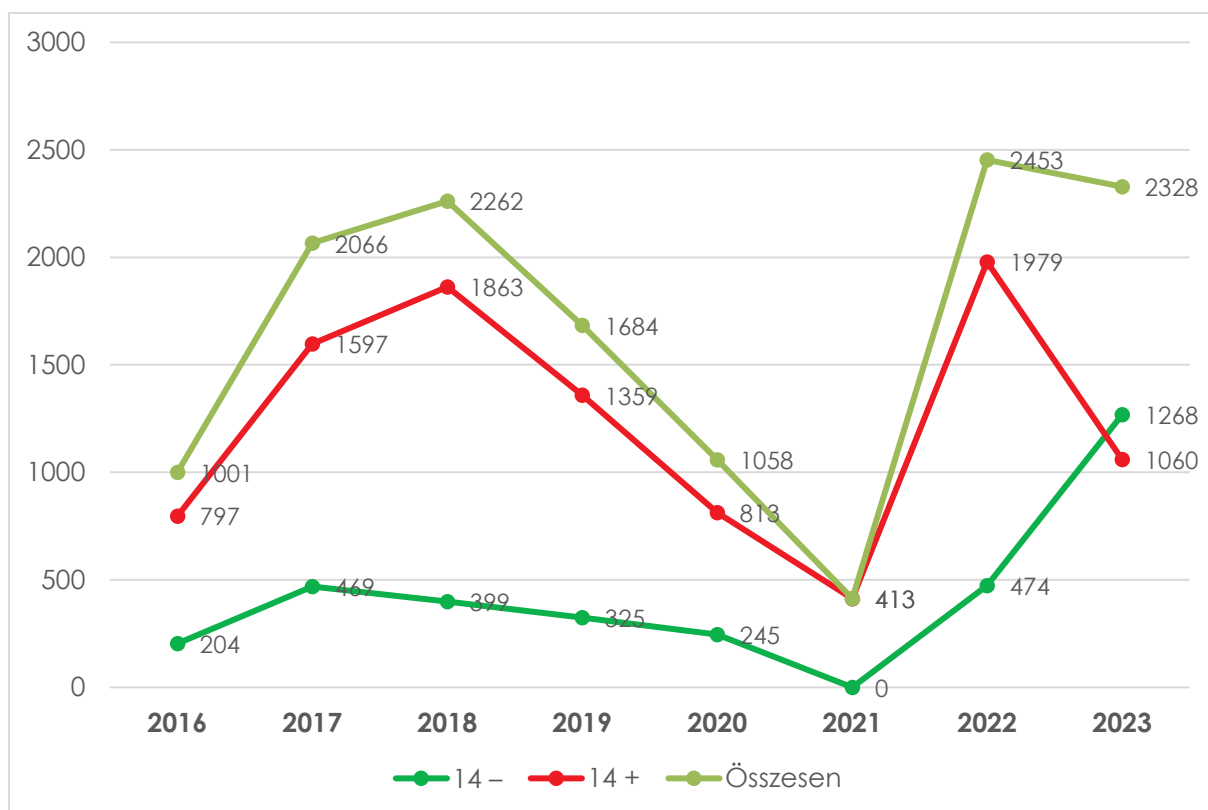
Zenés könyvtári programok

A programok és résztvevőinek száma

2014 decembere óta dolgozom a Katona József Könyvtárban: hét évig zenei könyvtárosként, 2022 januárjától igazgatóhelyettesként. 2016-tól mostanáig, nyolc év alatt 97 zenei esemény valósult meg a könyvtárban, nem számolva a gyerekfoglalkozásokat és azokat a programokat, ahol csupán közreműködőként jelent meg zenész. Egy általános közkönyvtárhoz képest az évi átlagosan 12 kimondottan zenei program, azt gondolom, szép eredmény. Nyugodtan vádolhatnak a helyiek a zene iránti elfogultsággal, de az eredmények is mutatják, van igény ezekre a programokra.

6. ábra A zenés könyvtári programok számának alakulása (2016-2023)

7. ábra A zenei programok résztvevőinek száma (2016-2023)

Az első diagram a zenés programok, míg a második a közönségben helyet foglaló vendégeink számát mutatja évenkénti bontásban. Mindkét ábráról leolvasható a szomorú Covid-időszak. A Katona József Könyvtár ezekben az években rengeteg online tartalommal (virtuális előadásokkal, online mondókázóval, könyvajánlókkal, játékokkal, stb.) törekedett arra, hogy olvasóival megőrizze a kapcsolatot.

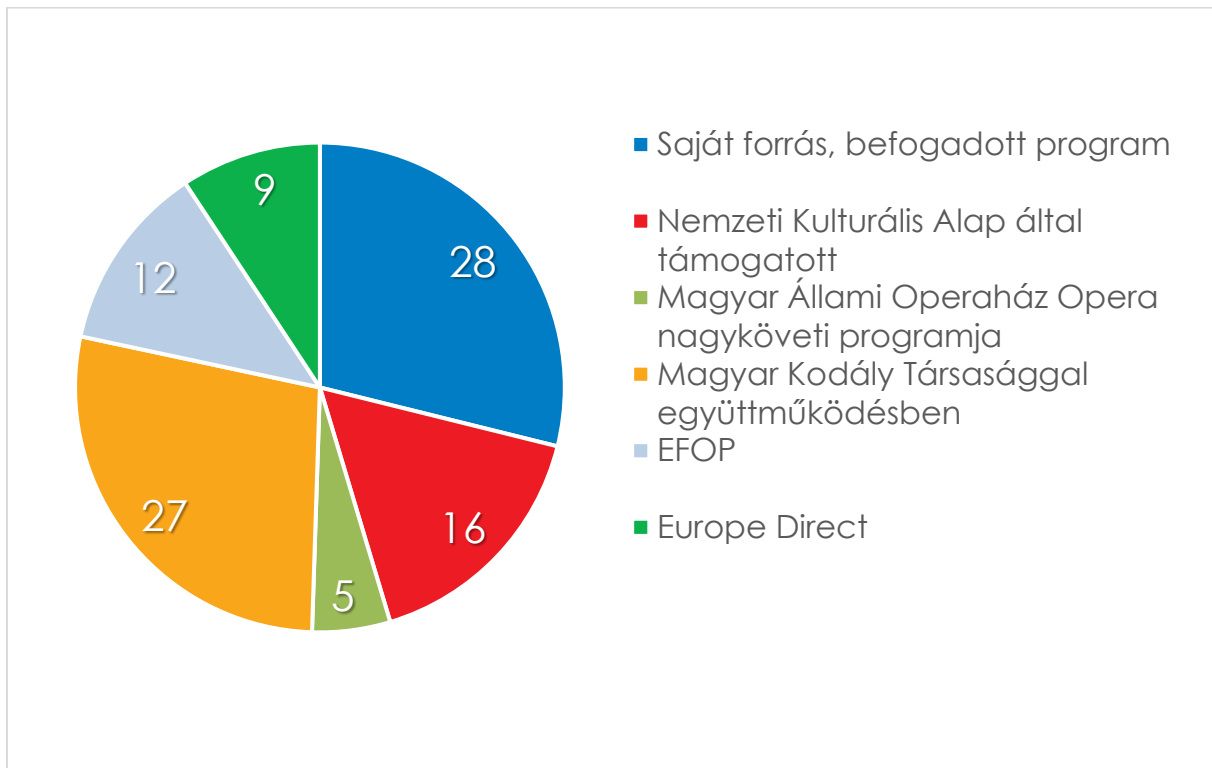
Zenei programjainkat elsősorban az aktív felnőtt és az inaktív nyugdíjas korosztály látogatja. A 14 éven aluliak számát jelentősen növeli a Kórusok délutánja évről-évre visszatérő programja, ahol a fellépők egy részét iskolai énekkarok alkotják. A programok több mint 80%-a komolyzenei, a maradék 20%-ba tartoznak a népzenei és könnyűzenei, illetve jazz előadások.

Lehetne Kecskemét a „magyar Salzburg”?

Miért is van ekkora érdeklődés városunkban a zenei programok iránt? Csak néhány fontosabb intézményt említek: Kecskeméten már 1884-ben zeneiskola jött létre, itt működik 1950-től az első Kodály módszer alapján létrejött ének tagozatos iskola, 1975-ben alapult a hallgatókat a világ minden pontjáról fogadó Kodály Intézet, Szimfonikus Zenekar és számtalan – az elmúlt években növekvő számú – műkedvelő kórus működik a városban. Komoly hagyományai vannak a jazz műfajának is: 1985-ben alapult a Bohém Ragtime Jazz Band, 1992 óta minden év március utolsó hétvégéjén Bohém Fesztivált szerveznek, 2016 óta pedig megrendezésre kerül a Jazzfőváros többnapos nyári fesztivál a műfaj hazai és világhírű művelőivel. Kecskeméten található hazánk legnagyobb látogatható hangszergyűjteménye, a Leskowsky Hangszergyűjtemény, ami több mint 1800 hangszert tartalmaz. „A gyűjtemény erőssége abban rejlik, hogy nagyon változatos, mind hangszer-osztályozási szempontból, mind pedig földrajzi elterjedés szerint.” – olvasható a múzeum honlapján (URL: <https://hangszergyujtemeny.hu/index.html>).

A programok finanszírozása

A közintézmények költségvetésének programszervezésre fordítható része sajnos még akkor is igen szűkös, ha a szubvenció mértéke nemzetközi összehasonlításban Magyarországon magasabb. Elsősorban pályázati forrásokra, illetve helyi együttműködésekre alapozhatunk.

8. ábra Zenés könyvtári programok finanszírozásuk szerint (2016-2023)

Láthatjuk, hogy zenés programjaink legnagyobb részét a saját forrásból megvalósult előadások teszik ki, illetve ide soroltam azokat az előadásokat, ahol az előadó nem kért tiszteletdíjat. A programok másik nagy csoportja a Magyar Kodály Társaság Kecskeméti Tagcsoportjával való együttműködésben megvalósuló programok. Mivel ennek a civil szervezetnek is 2015-től elnökségi tagja, 2023 óta elnöke vagyok, jól össze tudunk dolgozni mind szakmai, mind szervezésbéli kérdésekben. Ezeknél a programoknál maga a Társaság neve hívószó mind az előadó, mind a közönség számára, emellett az előadói tiszteletdíjra rendszerint a szervezet pályázik, a könyvtár pedig helyszínt és személyi apparátust biztosít a lebonyolításhoz. A Nemzeti Kulturális Alap az állami támogatásokat osztja szét pályázati formában, az EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) pedig Európai Uniósi támogatás volt 2017-2019 között (URL: <https://www.kjmk.hu/katona-jozsef-konyvtar-egy-eleten-at/>). A Magyar Állami Opera nagyköveti programja keretében az operaház művészei (énekművészek, zenekari vagy énekkari művészek, karmesterek, ügyelők, stb.) járják az országot és előadásukkal népszerűsítik a műfajt (URL: <https://www.opera.hu/hu/rolunk/az-opera-nagykovetei/>).

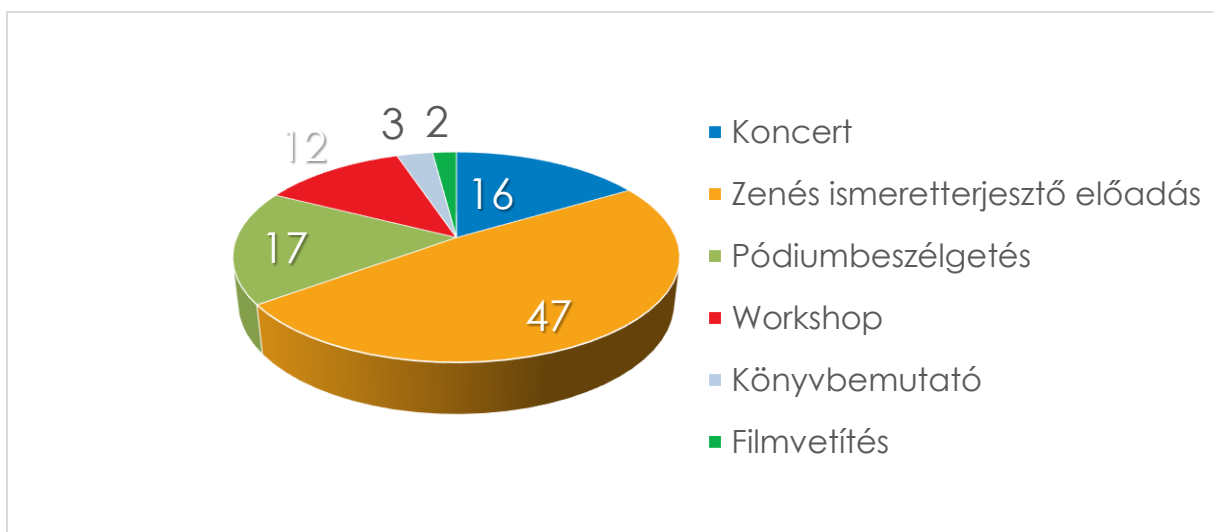
Közönségszervezés

A Katona József Könyvtárban önálló Kommunikációs-és rendezvényszervezési osztály működik, így más-más felel az intézmény egységes arculatának megfelelő harmonikus, mégis egyedi plakátok és meghívók elkészítéséért, a plakátok kiszállításáért és a média értesítéséért, és megint más gondozza az intézmény közösségi médiafelületeit és levelezési listáit. A programok közönségszervezésében legfontosabb eszközök – a hagyományos módszerek mellett – a tematikus levelezési listáink, melyekre beiratkozáskor, ill. egy-egy rendezvény alkalmával is fel tudnak iratkozni a könyvtárhasználók. Ennek köszönhetően a zenés programok iránt érdeklődőket külön levélben tudjuk értesíteni programjainkról.

A könyvtári minőségirányításban a TQM (Total Quality Management) elveit követjük, így fontosnak tartjuk, hogy tevékenységünk és szolgáltatásaink középpontjában a használó, az olvasó álljon. „A minőség – egyebek mellett – függ a használótól, partnertől, aki megfogalmazza igényeit, és ezek az igények a minőségi követelményeket fejezik ki. [...] A minőségügy korszerű megközelítésmódja a partnerközpontúságot helyezi a középpontba, ez a könyvtári gyakorlatban is kifejezi azt a szemléletet, amelyet a szolgáltatást nyújtók magukénak vallanak.” (Skaliczki and Zalainé, 2003: 78) „Az intézmény minden tevékenysége a használó, a partner elégedettségét kell, hogy szolgálja.” (Uo.)

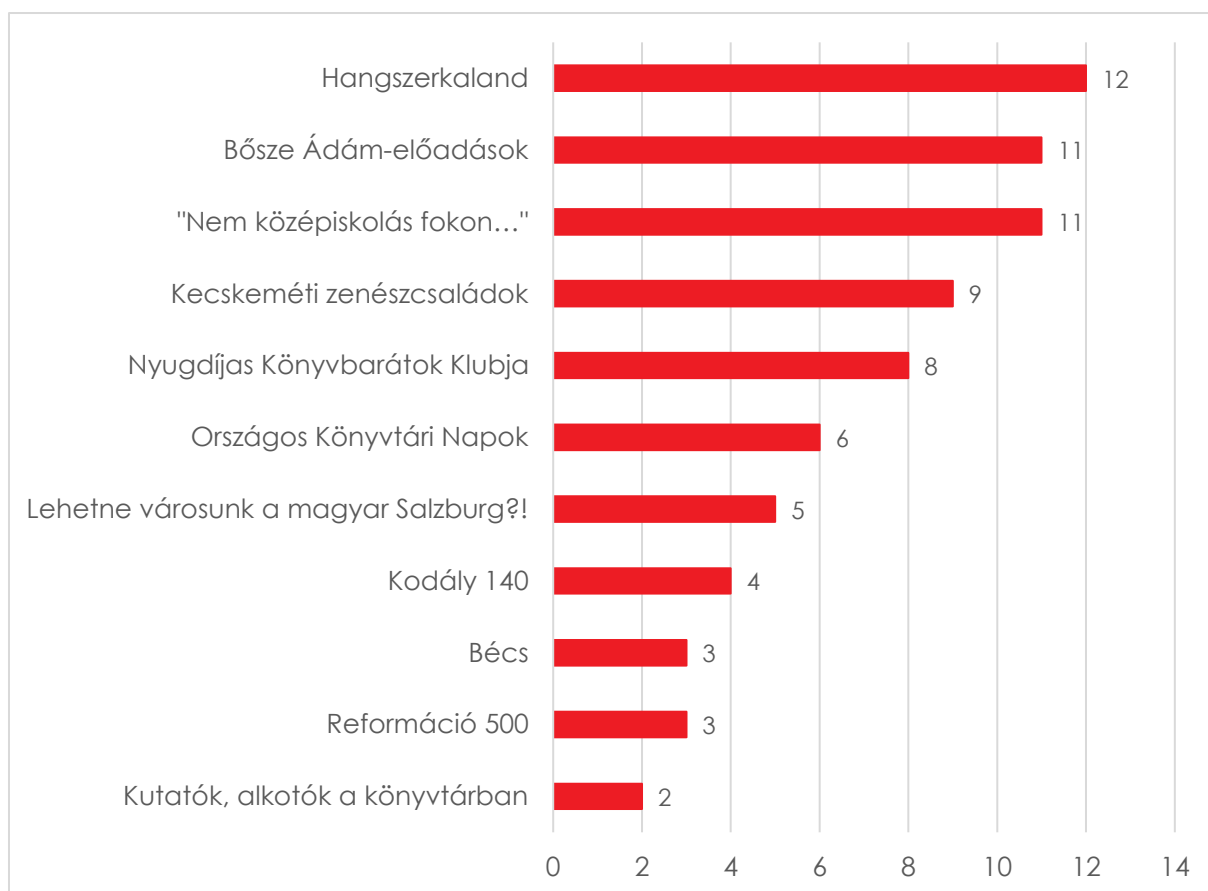
A Katona József Könyvtár programjain rendszeresen töltetünk ki elégedettség-és igényfelmérő kérdőívet a látogatókkal. Ebben megkérjük vendégeinket, 1-5-ös skálán értékeljék a programot; fogalmazzák meg, kiket, milyen témában hallanának szívesen; nyilatkozzanak, honnan értesültek a programról és általában milyen időpont a legmegfelelőbb számukra előadásaink látogatására; valamint természetesen teret adunk megjegyzéseik, javaslataik megfogalmazására is.

A programok tartalma

9. ábra Zenés könyvtári programok típusok szerint (2016-2023)

Zenei programjainkat típusuk szerint is osztályoztam. Legjellemzőbb – a könyvtár információ-közvetítő funkciója miatt is – a zenés ismeretterjesztő előadás: nyolc év alatt 47 ilyen programunk volt. Rendszeresen szervezünk pódiumbeszélgetéseket különböző zenei témákban (17 program), és nagytermünk alkalmas kisebb koncertek, hangversenyek befogadására is (16 program). Az elmúlt nyolc évben 12 alkalommal szerveztünk workshopot, 3 könyvbemutató és 2 filmvetítés valósult meg a könyvtárban.

10. ábra Zenés könyvtári programok sorozatok szerint (2016-2023)

Ahogy a filmes streaming szolgáltatók kínálatában egyre jellemzőbbek a sorozatok és minisorozatok, én is szeretek sorozatokban gondolkodni. A sorozatok egy-egy téma mélyebb kifejtését, többoldalú megközelítésben való vizsgálatát teszik lehetővé.

Népszerűek a könyvtár ZENETÖRTÉNETI ELŐADÁSSOROZATAI, ahol a hazai szakmai élet prominensei, nemzetközi hírű professzorai adnak elő különböző témákban (a teljesség igénye nélkül: Erdei Péter, Kamp Salamon, Komlós Katalin, Kovács Sándor, Ordasi Péter).

9. kép Bősze Ádám: Mozart bikiniben c. előadása 2022. november 3-án (Fotó: Banczik Róbert)

BŐSZE ÁDÁM zenetörténész, aki 14 éven keresztül volt a magyar klasszikus zenei rádió munkatársa, 2022-2023-ban, két év alatt 11 alkalommal fordult meg a könyvtárban: nyolc előadást tartott, bemutattuk a hamarosan angol nyelven megjelenő *Nagy zenészek, nagy szerelmek* c. kötetét (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KstVr1BN5IU>) és két zenetörténeti sétát is vezetett Kecskeméten.

A REFORMÁCIÓ 500 éves évfordulója alkalmából Magyarország legjelentősebb Bach-kutatója, Kamp Salamon tartott három előadást Bach zenei nagyságáról: 1. Johann Sebastian Bach személyének teológiai háttere; 2. J. S. Bach Magnificat-ja és kantátái; 3. J. S. Bach h-moll miséje.

BÉCS tematikával három évszázadot felölelő sorozatot hirdettünk: 1. Beethoven, a pianista (előadó: Komlós Katalin fortepiano-játékos) (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Suu4j6rcy90>); 2. A Monarchia polgárainak közös zenei és színházi élménye: az operett (előadó: Bozó Péter zenetörténész) (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zDy48GCfybl>); 3. Arnold Schönberg (előadó: Kovács Sándor zenetörténész) (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tzMypdcbbfc>).

10. kép Kodály Zoltánné Péczely Sarolta köszöntése 2023. március 9-én (Fotó: Banczik Róbert)

A KODÁLY 140 sorozatban Kodály Zoltán születésének 140. évfordulója alkalmából szerveztünk három előadást, Dalos Anna (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=msRYEj7U44c>) és Becze Szilvia (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sKoQZrGTPGY>) előadásait követően a befejező esemény vendége a komponista özvegye, Kodály Zoltánné Péczely Sarolta (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zn4BXZaZCuw>) volt.

11. kép Dr. Kiss Katalin: Orbán György kórusművészete, közreműködő: Ars Nova Énekegyüttes, 2022. február 12. (Fotó: Banczik Róbert)

Néhány éve indítottunk sorozatot a KORTÁRS MAGYAR ZENESZERZŐK művészetének megismertetése céljából, ahol minden alkalommal egy-egy magas színvonalú helyi énekkar közreműködik. Ilyen formában került bemutatásra Kocsár Miklós: *Csodafiú-szarvas* c. kompozíciója, valamint Gyöngyösi Levente, Orbán György (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hkfiFSmPi7M>) és Kodály Zoltán kórusművészete (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=e107cs7eSVk>).

12. kép Kecskeméti zenészcsaládok – Pusker család, 2017. április 26. (Fotó: Banczik Róbert)

13. kép Lehetne városunk a „magyar Salzburg”?! Pódiumbeszélgetés, 2019. február 6. (Fotó: Banczik Róbert)

Néhány éve kerekasztal-beszélgetéseket szerveztünk. A KECSKEMÉTI ZENÉSZCSALÁDOK sorozatban kilenc többgenerációs helyi muzsikus család tagjaival beszélgettünk. A LEHETNE VÁROSUNK A MAGYAR SALZBURG?! c. sorozat pedig Kecskemét zenei életének múltjáról, jelenéről és jövőjéről szólt, a címből következő nem titkolt szándékkal: átgondolni, mit tehetnénk azért, hogy a salzburgi Mozart-kultuszhoz hasonló alakulhasson ki Kecskeméten Kodály vonatkozásában.

14. kép Hangszerkaland – Rézfúvós hangszerek, 2018. június 12. (Fotó: Banczik Róbert)

Európai Unió támogatásból valósítottuk meg a 12 részes HANGSZERKALANDot, melynek egyes epizódjaiban egy-egy hangszercsaládot ismerhettek meg a jelenlévők. Az előadók a Kodály Iskola művész-tanárai voltak, a közreműködők pedig az iskola tehetséges növendékei.

15. kép Kórusok délutánja 2017. december 12. (Fotó: Banczik Róbert)

A könyvtár nem hangversenyterem, ugyanakkor, ahogyan alkalmanként teret ad kiállításoknak, úgy az igényes klubkoncertek lélekiemelő és közösségépítő erejét is támogatja. Kodály Zoltán mondta: „Közösségnevelés=közösségnevelés.” (Kodály, 1982: 318) 2015 óta minden évben megrendezzük a KÓRUSOK DÉLUTÁNJA programot, ahol egy délután folyamán Kecskemét gyermek és felnőtt, egyházi és világi kórusai adják elő rövid adventi-karácsonyi műsorukat a könyvtár falai között. Mivel a kezdetektől rendszeres fellépője ezeknek az alkalmaknak, 2022 júniusában jó szívvel fogadtuk a főként idősekből álló KODÁLY ZOLTÁN VEGYESKAR ÉVADZÁRÓ HANGVERSENYÉT.

16. kép Arnold Schoenberg: Megdicsőült éj – vonósszextett Múzeumok éjszakáján, 2018. június 23. (Fotó: Fuchs Alfonz)

Szintén 2022 nyarán *Megszólalásig Bach – Kamaraművek J. S. Bach kottatárából* címmel három tehetséges fiatal művész adott BAROKK KAMARAZENI HANGVERSENYT a könyvtárban. Szép hagyomány Magyarországon a MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA, amit mindig június utolsó szombatján rendeznek, és országsszerte csatlakoznak a kulturális intézmények, közöttük mi is. 2018-ban ezen az estén igazán megihitt pillanatokat szerzett a résztvevőknek Arnold Schönberg: *Megdicsőült éj* c. vonósszextettje, amit

hat fiatal zeneakadémista szólaltatott meg. Különleges élményt jelentett az is, amikor 2022-ben a könyvtár belső zöld udvarában tartottunk verskoncertet két helyi művész közreműködésével.

Kóruséneklés a munkahelyen

Dr. Asztalos Andrea tanulmányában több nemzetközi kutatás eredményei alapján foglalta össze a kóruséneklés pszichológiai hatásait (Asztalos, 2023). Ezek alapján a kórusban való éneklés: pozitív hatással van az egyén hangulatára, kommunikációs képességeire; csökkenti a stresszt és a szorongást; segíti pszichológiai traumák leküzdését; fokozza a szubjektív jólétet és növeli a boldogságot; energetizál; a közösség által szociális támogatást ad; egészségesebb önértékelést és nagyobb önbizalmat eredményez; erősíti a koncentrált figyelem képességét és az elkötelezettséget; csökkenti a koleszterinszintet és javítja az immunválaszt.

17. kép A Katona József Könyvtár Kórusa énekel az Ünnepi Könyvhét alkalmából 2022. június 12-én
(Fotó: Banczik Róbert)

Dr. Freund Tamás neurobiológus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke 2023. november 23-án a Katona József Könyvtárban tartott előadásában a művészeti folyamatokban való aktív, tevékeny részvétel (mint például a kóruséneklés) pozitív élettani hatásait a PhD értekezés megvédéséhez, a sporthoz és a kábítószer alkalmazásához hasonlította (Freund, 2023). „A katartikus művészeti élmények dopamint szabadítanak fel a nucleus accumbens-ben: az öröm és kielégültség érzés kimeríthetetlen, olcsó és egészséges forrása!”

18. kép Beethoven: Örömóda – A Kecskeméti M. Bodon Pál Alapfokú Művészeti Iskola és a Katona József Könyvtár Kórusának flashmobja Európa-nap alkalmából a könyvtár előtt, 2023. május 9. (Fotó: Banczik Róbert)

A Katona József Könyvtár Kórusa vezetésemmel 2015-ben egy belső munkahelyi ünnepség alkalmából alakult nőikarként, majd 2022-ben vegyeskarrá bővült. Jelenleg 25 főből áll, ami a kollektívának közel egynegyede. A Könyvtári Kórus szervezeti kultúrát erősítő, közösségfejlesztő funkcióval is bír, mivel a próbákon olyanok is dolgoznak, énekelnek együtt, akik a napi munka során ritkábban találkoznak egymással. Az énekkar természetesen törekszik a lehető legszebb előadásokra, hogy ezáltal másoknak is élményt tudjanak nyújtani, ugyanakkor az elsődleges célja mégiscsak az éneklő egyén tevékenysége által nyert lelki feltöltődése és öröme. Nem mellékes, hogy ez a munkavégzést is kedvezően befolyásolja.

A kórus fellépései elsősorban a könyvtár eseményeihez kapcsolódnak, de felléptünk már kiállítás megnyitón, városi megemlékezésen. 2023. március 15-én, a magyarok nemzeti ünnepén a kecskeméti Nagytemplomban tartottunk zenés áhítatot, 2023. május 9-én, az Európa-napon pedig a kecskeméti M. Bodon Pál Alapfokú Művészeti Iskolával együttműködésben Beethoven *Örömódáját* szólaltattuk meg a könyvtár előtt, egy FLASHMOB keretében (URL: https://www.youtube.com/watch?v=lf_MjVEorCc).

Összegzés

Nem érdemes a hagyományos könyvtári szolgáltatásokat temetni és e fölött siránkozni, inkább a megújulás lehetőségeit és a társadalmi hasznosíthatóságot kell keresni.

A könyvtár még mindig a hiteles információk szolgáltatásának bástyája. Tudás alapú társadalomban élünk, ahol töménytelen mennyiségű információ ömlik a nyakunkba és az ezek között való eligazodást a könyvtárak egyértelműen segíthetik, történjen az online vagy offline térben.

A TUDÁS RENDSZEREZÉSE (1.) elengedhetetlen feladata tehát a könyvtárnak – erre jó eszközök a különböző adatbázisok és tudástárak, illetve a digitalizált dokumentumok alapján összeállított látványos virtuális kiállítások, – ugyanakkor nem elég elkészíteni ezeket, meg is kell ismertetni az emberekkel. Nem elég dolgozni és rengeteg energiával létrehozni valamit, láttatni is kell a munka eredményét. Jó utat jelenthetnek ehhez a különböző korosztályok számára hirdetett könyvtári foglalkozások és előadások. Ezeket mi tudatosan nem rendezvényeknek, hanem könyvtári programoknak nevezzük, mert nem önmagukért vannak, hanem az ismeretszerzést célozzák.

A zenei gyűjtemények másik nagyon fontos feladata AZ ÉRTÉKŐRZÉS (2.): a helyi zenei élet dokumentumainak feldolgozása, őrzése, látványos formában történő szolgáltatása. Persze nem minden település büszkélkedhet története során olyan meghatározó személyiséggel, mint Kodály Zoltán, de ha csak egy kórus vagy népdalkör működik is az adott helyen, a helyi közösség számára annak története is ugyanolyan jelentős és feldolgozásra váró lehet.

Bár a hagyományos zenei gyűjtemények létjogosultságát erősen megkérdőjelezzik a streaming szolgáltatások, ugyanakkor az emberek közösségre vágnak, amit a Covid hullámok és az energiaválság idején bekövetkezett lezárások tovább erősítettek, igazoltak. Talán soha nem volt ilyen erős intézményeinkben A KÖZÖSSÉGI FUNKCIÓ (3.). Sokan csupán azért jönnek könyvtárba, hogy néhány szót váltsanak a könyvtárossal vagy más olvasóval, kiönthessék bánatukat, megoszthassák örömeiket. Ugyanez igaz és talán még erősebben jelentkezik, amikor azonos érdeklődésű emberekről van szó. A különböző zenei tárgyú programok, foglalkozások, játékok mind-mind teret adnak a találkozásoknak és a Katona József Könyvtárban ezeket rendre meg is tapasztaljuk.

Köszönetnyilvánítás

Nagyon hálás vagyok kollégáimnak alapos munkájukért, segítőkészségükért, véleményükért és tanácsaikért. Külön köszönöm Dani Erzsébet támogatását és a tanulmányhoz fűzött megjegyzéseit.

Irodalom:

ASZTALOS Andrea: A kórusban éneklés hatása a pszichológiai jól-éltre, In.: Parlando, 2023/6
URL: https://www.parlando.hu/2023/2023-6/Asztalos_Andrea_Korus.pdf

DÓBÉ Sándor, RÓZSÁS Titanilla: Merre megy a média? In: Híradástechnika, LXXII. évf., p. 2-5. 2017. URL: https://www.hiradastechnika.hu/documents/4743302/0/HT_2017_Media-Net.pdf

FREUND Tamás: A művészetek által gazdagított belső világ és az információrobbanás hatásai a kreatív gondolkodóképességre, Előadás, Kecskemét : Katona József Könyvtár, 2023.11.23.

HELTAI Nándor: Kodály Zoltán és Kecskemét, In: Tiszatáj, 1967. (21. évf.) 7. szám, p. 676. URL: https://tizataj.bibl.u-szeged.hu/4748/1/tizataj_1967_007_676-678.pdf

Katona József Könyvtár év végi beszámoló, Kecskemét : Katona József Könyvtár, 2016-2023

KODÁLY Zoltán: A Corvin Magyar Clubban. Előadás és vita Berkeley-ban, In: Kodály Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok III. Sajtó alá rendezte és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc, Bp.: Zeneműkiadó Vállalat, p. 187.

KODÁLY Zoltán: Éneklő ifjúság, In: Kodály Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok I. Sajtó alá rendezte és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc, Bp.: Zeneműkiadó Vállalat, 1974. p. 117.

LAKATOS Zoltán: A hanghordozó-piaci kereslet szerkezete és a zeneipar kilátásai a digitális technológia korában, Médiakutató, 2005 nyár, URL: https://mediakutato.hu/cikk/2005_02_nyar/07_hanghordozo

Piaci adatok, MAHASZ, 2022, URL: https://www.mahasz.hu/piaci_adatok

Nielsen, MEME, NMHH: Panelkutatás 2023, URL: <https://www.memeinfo.hu/kutatasi-eredmenyek/panelkutatás-2023>

SKALICZKI Judit, ZALAINÉ KOVÁCS Éva: Minőségmenedzsment a könyvtárban, 2. bőv. kiadás. - Veszprém : Veszprémi Egyetemi Kiadó : Informatikai és Könyvtári Szövetség, 2003.